7/3591

T.C.
TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI
Araştırma Planlama ve Koordinasyon
Kurulu Başkanlığı

SAYI : KDD.SÖ.1.01/ 5011 ..../10/2004
KONU: Yazılı Soru Önergesi

18 EKİM 2004

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ: Başbakanlık Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü'nün 05.10.2004 tarih ve B.02.0.KKG.0.12/106-379-23/4689 sayılı yazısı ile alınan, 01.10.2004 tarih ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/3591-7223/23272 sayılı yazınız.

İlgi yazınız ekinde alınan Burdur Milletvekili Ramazan Kerim ÖZKAN'a ait 7/3591 esas nolu yazılı soru önergesine ilişkin Bakanlığımız görüşü ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Sami GÜÇLÜ
Bakan

EKLER:
EK- 1 : Görüş (1 adet- 2 sayfa)

DAĞITIM:
Gereği :
TBMM Başkanlığına

Bilgi :
Başbakanlığa

7/3591

YAZILI SORU ÖNERGESİ
Önerge Sahibi :**Ramazan Kerim Özkan**
Burdur Milletvekili
Esas No : **7/3591**

Bilindiği üzere Akdeniz ve Ege bölgelerindeki üreticilerimiz tarafından üretilmekte olan anason hem ülke ekonomisine katkı yapmakta hem de yöre çiftçilerimize bir gelir kaynağı sağlamaktadır.

Ancak özellikle başta Burdur olmak üzere Afyon, Isparta, Antalya, Denizli, Manisa, Balıkesir yörelerinde bulunan anason üreticileri uygulanan özelleştirme politikası ile bu gün büyük bir sıkıntı içerisindedirler.

Uzun zamandan beri anason üreten çiftçilerimiz, bu sene yüksek maliyet ve ürüne verilen düşük fiyat nedeniyle mağduriyet yaşamaktadırlar. 2 yıl önce 6 milyon liraya aldıkları gübrenin çuvalını bu yıl 20 milyon liraya, 2 milyon liraya aldıkları ot ilacının litresini ise bu yıl 5 milyon liraya almaktadırlar. Buna karşılık 2 yıl öncesine kadar Tekel'e 2.5 milyon liradan sattıkları anasonun kilogramını, bu yıl tüccara 1.5 milyon liraya dahi verememektedirler.

Ayrıca ürüne uygulanan kota nedeniyle değerlendirilemeyen büyük miktarda bir üretim fazlası doğmuştur.

Geçen yıl 200 kilogram olarak belirlenen anason alımı bu yıl 100 kilograma düşürülmüştür. Böylelikle anason üreticisi elinde kalan anason nedeniyle sıkıntıdadır.

Yine geçen yıl il merkezlerinde bulunan anason alımı bu yıl sadece tek bir merkez olan Denizli ili Acıpayam ilçesinde yapılmaktadır. Dolayısıyla da üretici üretmiş olduğu 100 kilogram anasonunu bu merkeze götürerek kazancının önemli bir kısmını da nakliye masrafı ile yitirmektedir.

SORU 1) Anason üreticisinin ürününü Tekel'e veremeyip. düşük fiyatlarla aracı ve tüccarlar karşısında ezilmesini, yıllardan beri üretim yaptığı topraklarını terk etmek zorunda kalmasını uygun buluyor musunuz ?
SORU 2) Anason üreticisinin elinde kalan 100 kilogram fazlası anasonu nasıl değerlendirmeyi düşünüyorsunuz ?
SORU 3) Anason alımlarının yeniden il merkezlerinde yapılmasını uygun bulur musunuz ?
SORU 4) Hiç olmazsa üretim maliyetlerinin düşürülerek üreticinin bu yönde sübvanse edilmesini düşünür müsünüz ?
SORU 5) Bundan sonra yapılacak uygulamalarla çiftçinin ve gerçek üreticinin bu mağduriyetlerini gidererek haklarının korunmasını ve emeklerinin karşılığını almalarını mı, yoksa üreticilerin özel sektör karşısında ezilerek tamamen yok olmalarını mı düşünüyorsunuz ?

CEVAP 1-2-3-4-5) Konuyla ilgili olarak; Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkollü İçkiler Piyasası Düzenleme Kurumundan alınan cevabi yazıda; Alkol ve alkollü içkiler sektöründe devlet elinde bulunan üretim ve dağıtım monopolü, 2001 yılında 4250 sayılı Kanunda değişiklik yapan 4619 sayılı Kanunun yayımlanması ile kaldırılmış; Etil alkol ve alkollü içkiler piyasasının liberalizasyonunu sağlamak, ülke ekonomisi açısından stratejik önemde, duyarlı kamusal alan olarak görülen ve eksik rekabet kurallarının işlediği piyasayı düzenlemek üzere, 2002 yılında yürürlüğe giren 4733 sayılı Kanun'la, bağımsız idari otorite niteliğinde kurulan Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkollü İçkiler Piyasası Düzenleme Kurumu, yayımladığı ikinci mevzuat ile alkol ve alkollü içkiler sektöründe piyasa liberalizasyonunu sağlamıştır.

1942 yılından bu yana devlet monopolü ile yönetilen etil alkol ve alkollü içki piyasasında 2003 yılında başlatılan liberalizasyon sürecinin ekonomik değerlendirmesi, alkollü içkilerin tarıma dayalı sanayi içinde en yüksek katma değeri yaratan sanayi kolu olduğu gerçeğinden

hareketle yapılmakta ve yaklaşık olarak; Bira ve viski üretiminde 200.000 ton biralık arpa ile toplam arpa rekoltesinin % 2,5'u, Bira üretiminde 60.000 ton şerbetçi otu ile toplam şerbetçi otu rekoltesinin % 95'i, Şarap ve kanyak üretiminde 80.000 ton yaş üzüm, rakı üretiminde 85.000 ton kuru üzüme tekabül eden 350.000 ton yaş üzüm ile toplam üzüm rekoltesinin %13'ü, Rakı üretiminde 6.000 ton anason ile toplam anason rekoltesinin % 60'ının kullandığı ve bu değerlerin, yüz binlerce çiftçi ailesinin geçimi anlamını taşıdığı bilinmektedir.

Alkol ve alkollü içkiler piyasa liberalizasyonu ile tamamen serbest hale gelen ithalatın, hele tarımın değişik şekillerde desteklendiği ülkelerden yapılan ve belli bir devlet sübvansiyonu taşıyan ürünlerin ithalatının ülkemiz tarımında önemli bir daralmaya neden olacağı ve buna karşı ciddi tarım politikaları geliştirmek gerekeceği açıktır.

Malumları olduğu üzere, anason yetiştiriciliği 1500 yıldır bilinmektedir. İlaç sanayinde, kek, çörek ve benzeri gıda imalinde, içki üretimi ve diğer alanlarda kullanılmaktadır. Tohumu ve tohumlarında %1-6 oranında yer alan kendine özgü esansından yararlanılmak üzere yetiştirilir. Üretimi güç ve zahmetlidir. Ayrıca iklim koşullarından çabuk etkilenen narin bir bitkidir. Sıcak, güneşli ve havadar yerleri sevdiği için anason yetiştiriciliği Ege ve Batı Akdeniz bölgesinde gelişmiş ve bu yörelere özgü bir ürün haline gelmiştir. Ülkemiz, Pimpinella Anisum cinsi anasonun rakipsiz en büyük üreticisidir. Ülkemizde yıllık olarak yaklaşık 30-40 bin aile tarafından 6-10 bin ton arasında değişen miktarlarda anason yetiştirilmekte ve yaklaşık 6 bin tonu rakı üretiminde kullanılmakta, 3-4 bin tonu ihraç edilerek dünyanın bu tür anason ihtiyacının hemen hemen tamamı ülkemiz tarafından karşılanmaktadır.

Alkollü içkiler sektöründe AB mevzuatına uyum kapsamında gerçekleştirilen piyasa liberalizasyonu sonucunda, piyasada bir devlet sanayicisi yerine birden fazla özel sektör sanayicisi rakı üretiminde kullanılmak üzere anason alımı yapmaya başlamıştır. Alımların miktar, fiyat, alım yeri gibi uygulama detayları alıcı ve satıcının uzlaşmasına dayalı serbest piyasa koşullarına göre gerçekleştirilmekte; Kurumca herhangi bir müdahalede bulunulmamaktadır.

Diğer taraftan, anason üreticilerinin değişen piyasa koşullarına uygun olarak, üretimi ihtiyaca göre ayarlamak amacıyla rakı üreticileri ile yıllık sözleşmeler yapmak ve üretici birlikleri kurarak ülkemizde geliştirilecek genel tarım düzenlemelerinden yararlanmak konusunda çaba sarf etmeleri gerektiği belirtilmektedir.

Ayrıca, Bakanlığımızca anasona yönelik destekleme uygulaması veya üretim maliyetlerinin düşürülmesi için destekleme çalışması bulunmamaktadır.